

מועצה מקומית כפר ורדים

דוח הביקורת הפנימית בנושא

חוויה-העמותה לקידום פעילות קהילתית כפר ורדים הקרן לעזרה הדדית

- נובמבר 2023 -
- עדכון דצמבר 2023 -

בהתאם לסעיף 145(ו) לצו המועצות המקומיות, חל איסור לפרסם מסמך זה ו/או חלק ממנו ו/או תכנו, לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ואין לפרסם ממצא ביקורת של מבקר המועצה, בניגוד להוראות החוק.

04 בדצמבר 2023
כ"א בכסלו, תשפ"ד

לכבוד,
מר אריה ברן
יו"ר הקרן לעזרה הדדית
כפר ורדים

לכבוד,
מר אייל שמואלי
ראש מועצה מקומית ויו"ר עמותת חוויה
כפר ורדים

**הנדון: דוח הביקורת הפנימית בנושא
הקרן לעזרה הדדית**

הנני מתכבדת להגיש את דוח הביקורת בנושא לשנת 2023, בהתאם לסעיף 145 ו', סעיף א' לצו המועצות המקומיות.

יש להדגיש, כי דוח ביקורת מתאפיין בהבלטת הליקויים. אין בכך בכדי להעיב על נושאים שנמצאו תקינים ועבודתם המסורה של העוסקים בנושא.

עוד אציין, כי עבודת הביקורת נשענת על מדגם ועל כן אין הכרח כי תחשוף כל ליקוי, אם קיים.

הביקורת בוצעה מול גזבר המועצה וחבר ועד הנהלת עמותת חוויה מר ספי בארי (ז"ל), אשר נפטר לצערנו הרב בטרם עת. מצאנו לנכון להביא את תגובתו לטיטות הדוח.

ברצוני להודות ליו"ר הקרן לעזרה הדדית לעובדי המועצה ולמנהליה על שיתוף הפעולה המלא לו זכיתי במהלך עבודתי.

בכבוד רב,

**אפסון רונית
מבקרת המועצה
וממונה על תלויות הציבור**

העתקים:
גברת תמי חצ'ואל, מנכ"לית המועצה וחברת ועד הנהלה עמותת חוויה
מר סאפי עאסי, ממלא מקום גזבר מועצה מקומית כפר ורדים
שרונה שלוי מאייר, ענת גנץ, אורי אמיתי, חברי הנהלת עמותת חוויה
גבי לורן עמר וגבי דיאנה אוחיון, ועדת ביקורת עמותת חוויה
גבי מריסה שפר (יו"ר) מר איתן היימן, מר יואב ניצב, הועדה לענייני ביקורת מועצה
מר עדי הרטל, יועץ משפטי עמותת חוויה

תוכן העניינים

א.	תמצית הממצאים וההמלצות.....	1
ב.	כללי.....	5
ג.	תקנון הקרן לעזרה הדדית.....	7
ד.	בעלי תפקידים ומורשי חתימה.....	8
ה.	חברות בקרן.....	10
ו.	כספי הקרן והרישום החשבונאי.....	11
ז.	אופן פעולת הקרן לעזרה הדדית.....	14
ח.	תהליך הפניה לקרן והטיפול בבקשה.....	18
ט.	גביית חובות.....	25

--*-*-*-*-*

מועצה מקומית כפר ורדים - שנה 2023

דוח הביקורת הפנימית בנושא הקרן לעזרה הדדית

א. תמצית הממצאים וההמלצות

א.1. כללי

- הקרן לעזרה הדדית (להלן: 'הקרן') של תושבי כפר ורדים, החלה לפעול בשנת 2001.
- הקרן מנוהלת בעמותת חוויה, שהינה בשליטת המועצה, באמצעות שלוחי ציבור הפועלים בהתנדבות.
- מאז הקמת הקרן ועד תום 03/23 קיבלו 80 משפחות החברות בקרן הלוואות בסכום כולל של 2,399 מיליוני ₪.
- תגובות מורחבות של המבוקרים לדוח מצויות בדוח המלא.

א.2. תקנון הקרן

התקנון על פיו מתנהלת הקרן הינו מלפני כ- 22 שנה, ואינו רלוונטי בחלק ניכר מסעיפיו, פירוט מטה.

יש לעדכן את תקנון הקרן ולאשרו בהנהלת הקרן ובהנהלת חוויה.

א.3. בעלי תפקידים ומורשי חתימה

מספר חברי הנהלת הקרן/הרכבם/משך כהונתם ואופן מינויים אינו תואם לרשום בתקנון.

יש לעדכן את תקנון הקרן בכל הקשור למינוי הנהלה לקרן כך שיהא רלוונטי.

א.4. ביקורת על פעילות הקרן

פעילות הקרן לעזרה הדדית לא בוקרה מאז הקמתה בשנת 2001.

על ועדת ביקורת של עמותת חוויה לוודא קיום ביקורת על פעילויות הקרן לעזרה הדדית אחת לתקופה.

א.5. חברות בקרן

קיים פער בין הרשום בתקנון הקרן למבוצע בפועל בכל הקשור להגדרת חברות בקרן (תקופת אכשרה, מי ממשפחת החבר מכוסה, אופן הקבלה לחברות ועוד).

יש לעדכן את התקנון ולדייק אותו בכל הנוגע להגדרת חברות בקרן.

א.6. כספי הקרן והרישום החשבונאי

- אחת לשנה בלבד מתבצעת התאמת בנק של חשבון הקרן.
- לא קיים נוהל מסודר בכתב למחלקת הנה"ח בעניין תדירות התאמות בנק אותן יש לבצע ואופן הבקרה על ביצוען.

מומלץ לקבוע בנהלי הנה"ח בהקדם האפשרי את הכללים לביצוע התאמות בנק (תדירות ובקרה).

מועצה מקומית כפר ורדים - שנה 2023

דוח הביקורת הפנימית בנושא הקן לעזרה הדדית

א. תמצית הממצאים וההמלצות (המשך)

א.6. כספי הקרן והרישום החשבונאי (המשך)

- מדיניות ההשקעות של הקרן נקבעה על ידי ועד העמותה ולא על ידי ועדת השקעות של העמותה כפי שמורה חוזר מנכ"ל 02/20.

יש למנות ועדת השקעות לעמותת חוויה, בסמכותה בלבד לקבוע מדיניות ולנהל את תיק ההשקעות של הקרן.

- מדיניות ההשקעות של הקרן אינה תואמת לכללי חוזר מנכ"ל 02/20.

יש להתאים את מדיניות ההשקעות של הקרן לכללי חוזר מנכ"ל 02/20.

- המעקב אחר ביצועי תיק ההשקעות אינו מבוצע בתדירות וברמת הפירוט הנדרשת על פי חוזר מנכ"ל 02/20.

יש לקיים מעקב אחר ביצועי תיק ההשקעות בתדירות וברמת הפירוט הנדרשת בחוזר מנכ"ל 02/20.

א.7. אופן פעולת הקרן לעזרה הדדית

- חברי הקרן ועובדי מחלקת הגביה אינם חתומים על התחייבות שמירת סודיות למידע אליו נחשפים.

יש להחתים את כל מי שחשופים למידע על פעילות הקרן על טפסי התחייבות לשמירת סודיות וחיסיון מלא של כל הפרטים המועברים לידיעתם מתוקף תפקידם.

למעט הצגת הדוחות הכספיים, הנהלת עמותת חוויה וגזבר העמותה אינם מיוודעים/מעורבים בהתנהלותה.

מומלץ כי הנהלת עמותת חוויה תגבש מדיניות דיווח על ידי הנהלת הקרן (גורמים מדווחים, תכולת הדיווח, תדירות וכו'), בהתחשב בשמירה על סודיות המידע של לקוחות הקרן.

- לא מתקיימות ישיבות הנהלה פרונטליות מסודרות, בסופן מופק פרוטוקול חתום על ידי הנהלת הקרן כנדרש בתקנון.

בהתאם לנדרש בתקנון, ולמען שמירת הסדר הטוב, שקיפות ההליך ומניעת אי הבנות, על הנהלת הקרן לקיים ישיבות מסודרות, לערוך פרוטוקול להחלטות שהתקבלו ולהחתים את חברי הנהלת הקרן על פרוטוקול הישיבה.

- קיימים לוויים אשר לכאורה פירעון הלוואתם ארוך ולעיתים באופן משמעותי מ-60 חודשים, וזאת בניגוד לרשום בתקנון הקרן.

תגובת יו"ר הקרן:

ההלוואות ניתנו בסמוך לגמר פירעון ההלוואה הקיימת, מה שגרם להגדלת משך פירעון ההלוואה.

מועצה מקומית כפר ורדים - שנה 2023

דוח הביקורת הפנימית בנושא הקרן לעזרה הדדית

א. תמצית הממצאים וההמלצות (המשך)

א.7. אופן פעולת הקרן לעזרה הדדית (המשך)

- לא קיימים בתקנון כללים למתן מספר הלוואות ללווה אחד.
מומלץ כי בתקנון הקרן יקבעו כללים ברורים לגבי מתן מספר הלוואות ללווה אחד.
- גובה הסיוע האפשרי של הקרן לכל בקשה, כפי שמנוסח בתקנון, הינו בעייתי לדעתנו ונתון לפרשנות.
מומלץ לקבוע גובה סיוע מקסימלי למתן הלוואה לחבר בקרן כאשר כל סטיה ממנו תצריך אישור חריג.
- לא קיימת בתקנון התייחסות לגביית הצמדה וריבית להלוואה שניתנה.
יש לציין כי הלוואה ללא הצמדה שוחקת את הקרן ובמיוחד בתקופה של עליית מדד המחירים לצרכן.

א.8. תהליך הפניה לקרן והטיפול בבקשה

- הפנייה לקרן מבוצעת בכתב שלא באמצעות טופס מובנה אליו מצורפים מסמכים תומכים בבקשה¹, וכתב ויתור סודיות.
מומלץ לשקול לנסח טופס פניה ראשוני סטנדרטי למבקשי הלוואה מהקרן אשר יכיל את מירב פרטי מגיש הבקשה לצורך מיון ראשוני, אליו יצורפו מסמכים תומכים בבקשה, וכתב ויתור סודיות.
- בבדיקת קיום מסמכים תומכים, לשלוש הלוואות שניתנו ע"י הקרן בשנת 2022 הומצאו לנו אך צילום תעודות זהות של מקבלי ההלוואות והערבים להלוואה.
יש לצרף לחוות הדעת העתקי מסמכים התומכים בבקשה, לשם שקיפות ההליך ווידוא, כי החלטות אשר התקבלו בהנהלת הקרן נתמכו בחומר כתוב.
- לא קיים בתקנון זכות ערעור על החלטות הנהלת הקרן.
מומלץ לתת את הדעת לזכות הערעור לחבר שבקשתו נדחתה: האם החלטת הנהלת הקרן הינה סופית או שניתן לערער בפני גוף אחר.
- ההסכם בין הקרן ללווים לדעת הביקורת תמציתי מידי וחסרים בו פרטים מהותיים.
מומלץ להעביר ההסכם לבדיקת היועץ המשפטי של עמותת חוויה לחוות דעת, בכדי לוודא כי בית המשפט יוכל להישען עליו במידה והלווה לא יקיים התחייבויותיו לקרן.

¹ מסמכים תומכים = טפסים רפואיים, פרטי הכנסה, אישורים מגופים אחרים כגון ביטוח לאומי, פירוט דפי עו"ש, פירוט הוצאות אשראי, הוכחה לקיום נכסים קיימים וכדומה

מועצה מקומית כפר ורדים - שנה 2023

דוח הביקורת הפנימית בנושא הקרן לעזרה הדדית

א. תמצית הממצאים וההמלצות (המשך)

א.8. תהליך הפניה לקרן והטיפול בבקשה (המשך)

- לטעמנו, הביטחונות שנדרשים מהלווה מהקרן אינם חזקים דיים (שיקים אישיים מהלווה, כתב ערבות חתום ע"י ערב אחד).

מומלץ לקיים דיון בהנהלת הקרן בהשתתפות גזבר עמותת חוויה לגבי בטוחות נדרשות מהלווה.

במידה ואושרו סכומי הלוואה גבוהים, יש לשקול קבלת בטוחות נוספות כגון רישום הערת אזהרה על הנכס של הלווה בטאבו.

- קיימים לוויים בעלי הלוואות פעילות, להם לא קיימים בטחונות תקפים.

על הנהלת הקרן לוודא קיום בטחונות תקפים לכל הלוואה שאושרה מכספי הקרן.

מומלץ כי גזבר עמותת חוויה יבצע בקרה תקופתית למצב הביטחונות להלוואות הפעילות.

א.9. גביית חובות

- נכון לתאריך 31.3.23, סך של 302,972 ₪ שהינם 37% מסך סכום ההלוואות שטרם הסתיים מועד פירעונן, משויכים ללוויים אשר הפסיקו לשלם הלוואתם לקרן והותירו חובות. למעט פניה לחייבים ולערבים להלוואה, לא ננקטים הליכים משפטיים כלשהם ע"י הקרן כנגד חייבים.

- לא קיים לקרן נוהל מסודר לטיפול בגביית חובות.

- לא מתבצע מעקב בפורום כלשהו אחר טיפול בלוויים שאינם עומדים בהתחייבויותיהם.

- *מומלץ לכתוב 'נוהל טיפול בגביית חובות' הכולל בקרה תקופתית ולאשרו בהנהלת הקרן ובהנהלת העמותה.*

תגובת יו"ר קרן לעזרה הדדית לדו"ח (8.11.23):

ההצעות אותן מעלה הדו"ח לשינוי הפעילות/התקנון ועוד הינן מאד ענייניות, ובטוח אני כי יישום הצעות הביקורת יהפכו את הקרן לגוף שפועל ביעילות רבה ובהגיונות רבה יותר.

תגובת גזבר המועצה, ספי בארי (ז"ל) לדו"ח (22.11.23):

רואה בדוח הביקורת כלי עבודה שאני, יחד עם הנהלת הקרן, עם הנהלת המועצה ובעזרת הייעוץ המשפטי שלנו, יכולים וצריכים, להחל בעדכון אופני הפעולה של הקרן, בכיוונים המועילים בדו"ח.

מאחר ואנו בתקופת חירום, וטרם בחירות למועצה ולראשות המועצה, יש בדוח כמה חלקים שהטיפול בהם יהיה אפשרי רק לאחר סיום הבחירות לרשות המקומית.

מועצה מקומית כפר ורדים - שנה 2023

דוח הביקורת הפנימית בנושא הקן לעזרה הדדית

ב. כללי

ב.1. רקע כללי

- הקרן לעזרה הדדית (להלן: 'הקרן') של תושבי כפר ורדים, החלה לפעול בשנת 2001.
- הקרן מנוהלת **בעמותת חוויה**, שהינה בשליטת המועצה, באמצעות שלוחי ציבור הפועלים בהתנדבות.
- מתוקף היותה קרן ציבורית, הקרן מחויבת בהתנהלות מפוקחת אשר מעוגנת בתקנון משנת 2001 (להלן: 'התקנון'), המגדיר את אופן פעולתה.
- מטרות הקרן בהתאם לתקנונה הינם:
 - לסייע במימון הוצאות מיוחדות עקב מקרי אסון של חברי הקרן ואחרים.
 - לסייע במימון הוצאות מיוחדות לטיפול רפואי שאין לגביהם הסדרי ביטוח אחרים או שההסדרים מוגבלים.
 - לסייע במימון מצוקה כלכלית זמנית שנקלע אליה חבר הקרן.
 - כל מקרה אחר שהנהלת הקרן תימצא לנכון.
- הכנסות הקרן מקורן מתשלום של משפחות החברות בקרן.
- מספר המשפחות בקרן נכון ל-12/2022 עומד על סך של 367 משפחות.
- יתרת הקרן נכון ל-31.3.23 עומדת על סך של 1,151,000 ש"ח.
- מאז הקמת הקרן ועד תום 03/23 קיבלו 80 משפחות החברות בקרן הלוואות בסכום כולל של 2,399 מיליוני ₪.
- הרישום החשבונאי של פעילות הקרן מבוצע במועצה, ע"י מנהלת מחלקת גביה.

ב.2. נתונים כספיים

להלן התנועות הכספיות בקרן בהתאם לדוחות הכספיים המבוקרים ליום **31.12.21**:

פירוט	שנה 2020 (בש"ח)	שנה 2021 (בש"ח)
יתרה לתחילת שנה	1,129,547	1,094,150
הכנסות	131,794	117,071
ריבית פקדונות וני"ע	6,799	89,657
סה"כ	138,593	206,728
הלוואות שנתנו	306,050	120,000
בניכוי החזרי הלוואות	(148,856)	(113,307)
עמלות בנקים	16,796	19,146
סה"כ	173,990	25,839
הכנסות (הוצאות) השנה, נטו	(35,397)	180,889
יתרה לסוף שנה	1,094,150	1,275,039

מועצה מקומית כפר ורדים - שנה 2023

דוח הביקורת הפנימית בנושא הקרן לעזרה הדדית

ב. כללי (המשך)

ב.3. תשתית נורמטיבית

- התשתית הנורמטיבית לעבודת הביקורת הינה :

- צו המועצות המקומיות, תשי"א 1950
- חוק העמותות, תש"ס - 1980
- הנחיות להתנהלות עמותות, בהתאם לחוק העמותות, תש"ס-1980
- חוזר מנכ"ל מספר 02/2020, משרד הפנים (השקעות של הרשות המקומית), 3 פברואר, 2020. (להלן: 'חוזר מנכ"ל 02/20')

ב.4. היקף הביקורת

- הביקורת בחנה את אופן ניהול הקרן לעזרה הדדית ובין השאר :

- התנהלות הקרן אל מול התקנון ובהתאם לחוקים מחייבים.
- בחינת נהלים והליכי עבודה והבקרה עליהם.
- אופן הטיפול בבקשת הלוואות מהקרן.
- קיום תיעוד להחלטות הנהלת הקרן ותהליכי קבלת החלטות.
- קיום הסכמים בין הקרן ללווים.
- קיום בטוחות להסכמים ואופן מימושם במידת הצורך.
- טיפול בחובות לווים.
- אחזקת כספי הקרן.
- מדיניות השקעות כספי הקרן.
- שקיפות לפעילות הקרן.

ב.5. נהלי הביקורת שננקטו כללו בין היתר:

- קריאת חוקים, תקנון הקרן, ופרוטוקולים.
- סקירת נתונים כספיים רלוונטיים.
- סקירת דוחות שהומצאו על ידי יו"ר הקרן, וגזברות המועצה.
- קיום שיחות עם יו"ר הקרן לעזרה הדדית, מנהלת מחלקת גביה וגזבר המועצה (ז"ל).
- הביקורת נערכה בחודשים 07/23-11/23.

מועצה מקומית כפר ורדים - שנה 2023
דוח הביקורת הפנימית בנושא הקרן לעזרה הדדית

ג. תקנון הקרן לעזרה הדדית

- תקנון הקרן מהווה מסמך ייסוד אשר מתווה את עקרונות ודרכי התנהלות הקרן, ולכן חשוב כי יהא ברור עדכני ורלוונטי.
 - התקנון על פיו מתנהלת הקרן הינו מלפני כ-22 שנה, ואינו רלוונטי בחלק ניכר מסעיפיו, כך לדוגמא בהתאם לתקנון ולאורך כל סעיפיו מואצלת לקרן סמכות והיא פועלת מכח מועצה מקומית כפר ורדים ולא מכח עמותת חוויה שהינה גוף נפרד מהמועצה.
 - בנוסף מתקיימים פערים בין אופן התנהלות הקרן בפועל לסעיפי התקנון.
- הביקורת הציפה את הפערים הקיימים לאורך הדוח.
- יש לעדכן את תקנון הקרן ולתקף אותו בהנהלת הקרן ובהנהלת עמותת חוויה.**

מועצה מקומית כפר ורדים - שנה 2023

דוח הביקורת הפנימית בנושא הקן לעזרה הדדית

ד. בעלי תפקידים ומורשי חתימה

ד.1. הנהלת הקרן

על פי התקנון:

הרכב ועד הנהלה אמור למנות **3 חברים**, יו"ר הנהלה וממלא מקומו יהיו **חברי מועצה בתפקידם**, המועצה אמורה לפנות לחברי הקרן בבקשה להציג מועמדותם להנהלת הקרן **אחת לשנה**, כאשר במידה ולא מונתה הנהלה חדשה ימשיכו חברי הנהלה לפעול כל עוד המועצה לא החליטה אחרת, החלפת יו"ר וחברי הנהלה בסמכות המועצה.

ממצאים והערות:

- בפועל, הנהלת הקרן מורכבת מ-5 חברים: **אריה ברן** (יו"ר, חבר בוועד עמותת חוויה, כ-6 שנים בתפקיד), **אורי אמיתי** (חבר בוועד עמותת חוויה, תושב כפר ורדים), **ענת גנץ** (מנהלת הרווחה במועצה, חברה קבועה בהנהלת הקרן) **יעל בר לב** ו**רו"ח אלכס שחם** (תושבי כפר ורדים). יו"ר הנהלת הקרן וממלא מקומו אינם חברי מועצה, והנהלה הקיימת מכהנת מזה שנים.
- עולה מהנתונים כי מספר חברי הנהלת הקרן/הרכבם/ משך כהונתם ואופן מינויים אינו תואם לרשום בתקנון, וכי הסמכויות בתקנון שמוקנות למועצה אינן תואמות לסטאטוס המשפטי של הקרן מכיוון שהנה כפופה משפטית לעמותת חוויה.
- יש לעדכן את תקנון הקרן בכל הקשור למינוי הנהלה לקרן כך שיהא רלוונטי ויתאים למעמדה המשפטי של הקרן.

ד.2. ביקורת על פעילות הקרן

- מכיוון שפעילות הקרן מנוהלת תחת עמותת חוויה, בסמכות ועדת הביקורת של עמותת חוויה לוודא קיום ביקורת על פעילות הקרן.
- המבקר הפנימי של המועצה רשאי לבקר את פעילותה מכח צו המועצות המקומיות²
- בהתאם לתקנון: יו"ר הנהלת הקרן יהא אחראי על ביצוע המלצות המבקר.

ממצאים והערות:

- פעילות הקרן לעזרה הדדית לא בוקרה מאז הקמתה בשנת 2001.

על ועדת ביקורת של עמותת חוויה לוודא קיום ביקורת על פעילויות הקרן לעזרה הדדית אחת לתקופה.

² צו המועצות המקומיות, תשי"א 1950, סעיף 145 ד(ב) - "הביקורת תעשה גם לגבי כל תאגיד, מוסד, קרן או גוף אשר המועצה משתתפת בתקציבם השנתי כדי יותר מעשירית לגבי אותה שנת תקציב, או משתתפת במינוי הנהלתם"

מועצה מקומית כפר ורדים - שנה 2023
דוח הביקורת הפנימית בנושא הקרן לעזרה הדדית

ד. בעלי תפקידים ומורשי חתימה (המשך)

ד.3. חשבונות בנק ומורשי חתימה

בהתאם לתקנון, חשבון הבנק של הקרן ינוהל בנפרד, ובעלי הזכויות בקרן יהיו במשותף יו"ר הנהלת הקרן ואחד מחבריה.

ממצאים והערות:

- פעילות הקרן מתנהלת בחשבון בנק בשם 'חוויה העמותה לקידום פעילות קהילתית בכפר ורדים', בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, סניף כפר ורדים (120).

• מספר חשבון שוטף: 409-127159

• מספר חשבון השקעות: 409-189281

- בטבלה מטה שמות מורשי החתימה של הקרן לעזרה הדדית על פי פרוטוקול ועד עמותת חוויה מתאריך 14.4.23:

שם	תפקיד	פירוט
אריה ברן	יו"ר הנהלת הקרן	חתימתם המשותפת של שניים מתוך השלושה יחייבו את הקרן ואת חשבון הבנק שלה כל דבר ועניין.
ענת גנץ	חברת הנהלת הקרן	
אורי אמיתי	חבר הנהלת הקרן	

הביצוע תואם לתקנון, אין הערות.

מועצה מקומית כפר ורדים - שנה 2023

דוח הביקורת הפנימית בנושא הקרן לעזרה הדדית

ה. חברות בקרן

- **בהתאם לתקנון**, כחבר בקרן בשנה מסוימת ייחשב מי שהצטרף לקרן ושילם את דמי החברות במלואם. רשאים להצטרף לקרן כל תושבי כפר ורדים וחברי אגודת משתכני כפר ורדים, ומי שמתגורר בכפר תקופה ארוכה וביקש להצטרף לקרן ובקשתו אושרה על ידי ההנהלה.
- בסעיף 8.1 בתקנון נרשם כי מטרת הקרן לסייע לחברי הקרן **ואחרים** או **בני משפחתם** בדרגת קרבה ראשונה (בני זוג, הורים, ילדים, אחים).

ממצאים והערות:

- דווח לנו על ידי יו"ר הקרן, כי בפועל קיימת תקופת **אכשרה לחברות בקרן** בת שנה אחת, כאשר במידה ותושב שאינו חבר בקרן מבקש הלוואה, ביכולתו להצטרף כחבר רטרואקטיבית (דאז מתבקש לשלם דמי חבר של שנה או שמפחיתים לחבר 'דמי חבר' לשנה מהלוואה אותה אישרה לו הקרן).
- הצטרפות של חבר לקרן הינה ממועד העברת הוראת קבע חתומה על ידי הבנק להנהלת הקרן.
- הקרן לדברי היו"ר מיועדת לתושבי הכפר (קבועים ושוכרים), כאשר דמי החבר הינם משפחתיים עד למצב בו ילדי המשפחה עומדים ברשות עצמם.
- קיים פער בין הרשום בתקנון לקיים בפועל. כמו כן, בתקנון מושגים שאינם רלוונטיים לימנו כגון המושג 'חברי אגודת משתכני כפר ורדים'.

המלצת הביקורת:

יש לעדכן את התקנון ולדייק אותו כך שיהא ברור:
מי זכאי להצטרף לקרן? מה היא תקופת האכשרה הנדרשת? מי ממשפחת החבר מכוסה?
מה הכוונה - 'אחרים'? האם הנהלת הקרן נדרשת לאשר קבלת החבר באופן פורמאלי מעבר לקבלת הוראת קבע חתומה ממנו ועוד.
לאחר שעודכן, יש לאשרו בהנהלת הקרן ובהנהלת חווייה.

מועצה מקומית כפר ורדים - שנה 2023

דוח הביקורת הפנימית בנושא הקרן לעזרה הדדית

ו. כספי הקרן והרישום החשבונאי

1. מקורות כספיים לקרן

- **בהתאם לתקנון**, לקרן שני מקורות עיקריים: **דמי חבר** של החברים בה **ותרומות**.
- גביית דמי חבר תהא באמצעות הוראת קבע חודשים או בדרך אחרת שתקבע הנהלת הקרן מעת לעת.
- דמי חבר שנקבעו בשנת 2002 עמדו על סך של 300 ₪ לשנה (25 ₪ לחודש).

ממצאים והערות:

- דמי החבר נותרו 300 ₪ לשנה כפי שנקבע בשנת 2002.
- התשלום לקרן מרביתו באמצעות הוראת קבע לבנק אשר משולמות על ידי החברים ומקצתו במזומן. לא התקבלו תרומות.

2. רישום חשבונאי ומעקב

- **ליו"ר הקרן ולמנהלת מחלקת גביה** הרשאת צפייה בחשבון הבנק של הקרן לעזרה הדדית.
- הרישום החשבונאי של פעילות הקרן מבוצע בתוכנת גביה EPR, במחיצה בנפרד מהנה"ח של המועצה ושל עמותת חוויה, ובאחריות מנהלת מחלקת הגביה.
- המנהלת מעבירה **מדי רבעון** ליו"ר הקרן דוח מפורט המכיל: פירוט תשלומים שוטפים לקרן, פירוט החזר הלוואות (חיובים/תשלומים/יתרה), מספר הוראות קבע פעילות, פירוט לגבי לוויים שלא חידשו את הביטחונות (שיקים) לשנה, פירוט לגבי לוויים שחדלו לעמוד בתנאי החזרי הלוואה ולהעביר תשלומים בגינה.
- מנהל מחלקת הנה"ח רושם פקודות יומן של הקרן לעזרה הדדית בספר הנה"ח עמותת חוויה, ומבצע התאמה בין יתרת חשבון הבנק של הקרן לעזרה הדדית **כפי שמופיעה בספרי הבנק** ליתרת חשבון הבנק **כפי שמופיעה בעמותת חוויה**. במסגרת התאמת הבנק אמורים להינתן הסברים להפרשים הקיימים בין הרשום בספרי המועצה לתדפיסי הבנק.

ממצאים והערות:

- בדיקתנו מול מנהל חשבונות ראשי העלטה, כי מתבצעת התאמת בנק של חשבון הקרן **אחת לשנה**. לדבריו, חשבון הבנק של הקרן אינו נגיש לו מכיוון שאין לו הרשאת צפייה בחשבון הבנק של הקרן, והוא תלוי בדיווחים שמתקבלים ממנהלת מחלקת גביה.
- **לא קיים נוהל מסודר בכתב למחלקת הנה"ח בעניין תדירות התאמות בנק אותן יש לבצע ובקרה על ביצוען**.
- התאמת בנק הינה אחת מהפעולות הבסיסיות שיש לבצע בכדי למנוע טעויות רישום, ולהציף מעשי הונאה אם קיימים, ולכן יש לבצעם **באופן שוטף**.
- מומלץ לקבוע בנהלי הנה"ח **בהקדם האפשרי את הכללים לביצוע התאמות בנק (תדירות ובקרה)**.

מועצה מקומית כפר ורדים - שנה 2023

דוח הביקורת הפנימית בנושא הקן לעזרה הדדית

1. כספי הקרן והרישום החשבונאי (המשך)

3.1. מדיניות אחזקת כספי הקרן

- בהתאם לחוזר מנכ"ל 02/20, בסמכות ועדת השקעות, אשר מונתה על ידי הדירקטוריון של העמותה להחליט על השקעות עודפי מזומנים בהתאם לכללי החוזר ובכפוף למגבלות שמצוינות בו, ובין השאר:
 - השקעות עודפי מזומנים בהם צפוי שימוש במהלך שנת הכספים הקרובה: יופקדו בפקדון בנקאי או בתעודת מלווה קצר מועד (מק"מ).
 - השקעות עודפי מזומנים בהם לא צפוי שימוש במהלך שנת הכספים הקרובה: ייעשו בהתאם למדיניות ועדת השקעות ובכפוף למגבלות הרשומות בחוזר המפרט את הרכב תיק ההשקעות המותר להשקעה (סוג נייר הערך, דירוג, הרכב אחוזי מהתיק הכולל וכך הלאה).
 - החלטה על מינוי גורם חיצוני שעיסוקו בניהול תיקי השקעות תתקבל בהליך מכרזי, ותובא לאישור העמותה.
 - חברת ההשקעות שנבחרה לנהל את תיק ההשקעות תגיש מדי חודש דוח בו פרטים על תיק ההשקעות, תשואה חודשית, תשואה מצטברת מתחילת ניהול התיק וכל מיידע נוסף אם יידרש על ידי ועדת השקעות.
 - מדי שנת כספים, לעת אישור התקציב השנתי מדיניות ההשקעות של הקרן תובא לאישור מליאת העמותה.

ממצאים והערות:

- (א) ועד עמותת חוויה אישר לקרן לעזרה הדדית בישיבתו מתאריך 13.8.18, להפקיד חלק מיתרת הקרן בתיק השקעות. להלן מדיניות אחזקת כספי הקרן שאושרה: עו"ש (עובר ושב) - 300 אש"ח מכספי הקרן יוחזקו בחשבון העו"ש לשימוש מידי. תיק השקעות: 20% מניות, 80% אג"ח בסיכון נמוך. מדיניות אחזקת כספי הקרן אינה תואמת לכללי חוזר מנכ"ל 02/20.
- (ב) בהתאם לדוח סוף רבעון ראשון של שנת 2023, אשר הוצג להנהלת הקרן, עולה כי הסכום שהוחזק בעו"ש למועד זה עמד על סך של 142,000 ₪ ולא סך של 300,000 ₪ כפי שאושר ע"י ועד עמותת חוויה. תגובת יו"ר הקרן: תיק ההשקעות הינו נזיל, כאשר ניירות הערך ניתנים למכירה ולהמרה למזומן 'מהיום למחר', ולכן הסעיף לגבי מינימום כסף נזיל בעו"ש אינו רלוונטי.
- (ג) תיק ההשקעות של הקרן מנוהל על ידי בית השקעות 'אלפי בנדק'. בחירת בית ההשקעות בוצע שלא בהליך מכרזי כנדרש בחוזר מנכ"ל 02/20.
- (ד) דווח לנו על ידי היו"ר כי אחת לשלושה חודשים מדווח לחברי הנהלת הקרן לגבי תיק ההשקעות. מעיון בדיווח לרבעון ראשון של שנת 2023 עולה, כי הדיווח אינו בתדירות וברמת הפירוט הנדרש בחוזר מנכ"ל.

מועצה מקומית כפר ורדים - שנה 2023

דוח הביקורת הפנימית בנושא הקרן לעזרה הדדית

ו. כספי הקרן והרישום החשבונאי (המשך)

ו.3. מדיניות אחזקת כספי הקרן (המשך)

המלצות הביקורת:

- (1) יש למנות ועדת השקעות לעמותת חוויה אשר בסמכותה לקבוע מדיניות השקעה ולנהל את השקעות הקרן בהתאם לכללי חוזר מנכ"ל 02/20 ובמגבלות ההשקעה המפורטות בו.
- (2) יש לבחור חברת השקעות לניהול תיק ההשקעות בהליך מכרז בהתאם לנדרש בחוזר המנכ"ל.
- (3) על ועדת השקעות לקיים מעקב אחר תיק ההשקעות בתדירות וברמת הפירוט הנדרש בחוזר מנכ"ל.
- (4) מדי שנה מדיניות ההשקעות של הקרן לעזרה הדדית תאושר במליאת העמותה.

מועצה מקומית כפר ורדים - שנה 2023

דוח הביקורת הפנימית בנושא הקן לעזרה הדדית

ז. אופן פעולת הקן לעזרה הדדית

ז.1. סודיות

- בפעילות הקן נחשפים חבריה לפרטי בקשות חברים לקבלת עזרה ולא אחת יש בבקשה פרטים הקשורים לצנעת הפרט הדורשים חיסיון מלא על מידע רפואי, משפחתי, כלכלי ואחר.
- בהתאם לתקנון, חברי הנהלת הקן וכל מי שעוסק בענייני הקן (מזכירות, הנה"ח וכיו"ב), ישמרו על סודיות מוחלטת ולא ימסרו לכל אדם פרטים על הבקשה ונימוקה.

ממצאים והערות:

- בדיקתנו העלתה כי חברי הקן ועובדי מחלקת הגביה אינם חתומים על התחייבות שמירת סודיות למידע אליו נחשפים.
- יש להחתים את הנהלת הקן, עובדי מחלקת גביה וכל מי שחשוף למידע על טפסי התחייבות לשמירת סודיות וחיסיון מלא של כל הפרטים המועברים לידיעתם מתוקף תפקידם.

ז.2. החזקת מסמכי הקן

בשל היותם של מסמכי הקן חסויים, קיימת חשיבות רבה לאופן שמירתם.

ממצאים והערות:

- לדברי יו"ר הקן, קיים אתר אינטרנטי בו מתויקות כל ההתכתבויות הרלוונטיות בעניין מתן הלוואות ע"י הקן (בקשות פונים, החלטות שהתקבלו ע"י הנהלת הקן ועוד). לחברי הנהלת הקן בלבד הרשאת גישה אליו.
- בנוסף קיים קלסר ב- Hard copy, בו מתויקים חלק ממסמכי הקן, המאוחסן בביתו של יו"ר הקן.

ז.3. שקיפות פעילות הקן

- מסירת דיווח שוטף להנהלת העמותה ולחברי הקן (ללא אזכור שמות) מאפשרים בדיקת התנהלות הקן ושקיפות הנתונים.
- פרסום הדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הקן מעוגנים בתקנון.

ממצאים והערות:

- בדיקתנו העלתה כי יו"ר הקן מעביר להנהלת הקן: דוח פנימי מדי 3 חודשים הכולל: יתרת חשבון העמותה לסוף הרבעון (חשבון עו"ש וחשבון השקעות), מספר המשפחות החברות בקן כולל השוואה לרבעון קודם, אופן תשלום המשפחות, דיווח על הלוואות שניתנו בתקופה, יתרת הלוואות שטרם נפרעו.

מועצה מקומית כפר ורדים - שנה 2023

דוח הביקורת הפנימית בנושא הקרן לעזרה הדדית

ז. אופן פעולת הקרן לעזרה הדדית (המשך)

ז.3. שקיפות פעילות הקרן (המשך)

- יו"ר הקרן מפרסם לציבור אחת לחצי שנה ב-'אלה - כפר' דוח תמציתי על מצב הקרן, רקע, מטרות הקרן, דרכי הצטרפות לקרן, מספר משפחות החברות בקרן, הלוואות שניתנו, יתרת כספי הקרן (עו"ש, השקעות), דרכי הצטרפות.
 - הפעילות הכספית של הקרן מוצגת בדוחות הכספיים של עמותת חוויה, ומאושרים על ידי אספת חברים עמותת חוויה.
 - הדוחות הכספיים מוצגים בפני חברי המועצה ומאושרים על ידם. **דוח כספי עמותת חוויה לשנת 2021 אושר בישיבת מועצה מתאריך 10.7.23.**
 - למעט הצגת הדוחות הכספיים, הנהלת עמותת חוויה וגזבר העמותה אינם מיודעים/מעורבים בהתנהלותה.
- מומלץ כי הנהלת עמותת חוויה תגבש מדיניות דיווח על ידי הנהלת הקרן (גורמים מדווחים, תכולת הדיווח, תדירות וכו'), בהתחשב בשמירה על סודיות המידע של לקוחות הקרן.**

ז.4. ישיבות הנהלה ותיעוד החלטות

בהתאם לתקנון:

- הקוורום החוקי לישיבות של הנהלת הקרן הוא נוכחות 3 או ממלאי מקום.
- החלטות הנהלת הקרן יתקבלו ברוב קולות. כאשר במקרה של שוויון קולות, תהיה ליו"ר הנהלת הקרן זכות הכרעה. במקרים דחופים ניתן לקבל החלטות במשאל טלפוני שיערוך היו"ר.
- כל החלטות הנהלת הקרן כולל אלו שהתקבלו במשאל טלפוני יתועדו בפרוטוקול שייחתם על ידי כל חברי הנהלת הקרן.

ממצאים והערות:

- לא מתקיימות ישיבות הנהלה פרונטליות מסודרות בסופן מופק פרוטוקול החתום על ידי חברי הקרן **כנדרש בתקנון**, אלא מתקיימות התכתבויות חברי הנהלה בדוא"ל בעניין בקשות חברים להלוואה מהקרן. לדברי יו"ר הקרן, כל מסמך והתכתובת בדוא"ל מתועד ונשמר.

למען הסדר הטוב, בהתאם לנדרש בתקנון ובכדי לשמור על נתיב הביקורת, על הנהלת הקרן לפעול על פי הנדרש בתקנון: לקיים ישיבה מסודרת, להפיק פרוטוקול ישיבה כולל מועד הישיבה, ציון שמות המשתתפים, שמות הנעדרים, נושאים שעלו לדיון, החלטות שהתקבלו, פירוט הסתייגויות אם היו, תוצאות הצבעה, חתימת חברי הקרן על גבי הפרוטוקול לאישור תוכנו.

מועצה מקומית כפר ורדים - שנה 2023

דוח הביקורת הפנימית בנושא הקרן לעזרה הדדית

ז. אופן פעולת הקרן לעזרה הדדית (המשך)

ז.5. זכאות ודרכי סיוע

בהתאם לתקנון, הקרן תסייע לחבריה ולאחרים באחת או יותר מהדרכים הבאות:

(א) מענק.

(ב) הלוואה לתקופה ובתנאים שיקבעו על ידי הנהלת הקרן בכל מקרה התקופה להחזר לא תעלה על 60 חודשים מיום קבלת ההלוואה.

(ג) ערבות לחברים, במקרים מיוחדים, עפ"י אישור הנהלת הקרן, תוכל הקרן לערוב בגין חוב או הלוואה בנקאית ובתנאי שגובה הערבות לא יעלה על גובה הסיוע שנקבע בתקנון.

ממצאים והערות:

(א) מענק כספי

- בירור מול יו"ר הקרן העלה כי מענקים ניתנים על ידי הקרן באופן חריג.
- ב-5 השנים האחרונות ניתנו לשני פונים מענקים מכספי הקרן.

(ב) משך החזר הלוואה

בדיקתנו העלתה כי קיימים לווים אשר לכאורה פירעון הלוואתם ארוך ולעיתים באופן משמעותי מ-60 חודשים, וזאת בניגוד לרשום בתקנון הקרן, כגון ללוים: ב.ש. - 102 תשלומים לפירעון ההלוואה, א.ע. - 99 תשלומים לפירעון ההלוואה. יש לציין כי ככל שהקרן מאפשרת ללווה תקופת החזר הלוואה ארוכה יותר, הקרן מגבירה חשיפתה לאי פירעון.

תגובת יו"ר הקרן:

הקרן הלוותה לשני החברים הלוואות נוספות לאלה שכבר לקחו, מכיוון שמטרת הקרן הינה לסייע ככל הניתן לפונים. ההלוואות ניתנו בסמוך לגמר פירעון ההלוואה הקיימת, מה שגרם להגדלת משך פירעון ההלוואה.

לא קיימים בתקנון כללים למתן מספר הלוואות ללווה אחד, כגון: מדי איזו תקופה רשאי הלווה לקחת הלוואה נוספת אם בכלל, והאם קבלת הלוואה נוספת תהא בתנאי שהלווה סיים לשלם ההלוואה הראשונה שנלקחה.

תגובת יו"ר הקרן:

כאשר מאושרת הלוואה נוספת, נבדק על ידנו מול מחלקת הגביה כי הלווה משלם ההלוואה הקיימת כסדרו, וכי ניתנו על ידו שיקים לכיסוי ההלוואה הראשונה.

מומלץ כי בתקנון הקרן יקבעו כללים ברורים לגבי מתן מספר הלוואות ללווה אחד.

מועצה מקומית כפר ורדים - שנה 2023

דוח הביקורת הפנימית בנושא הקרן לעזרה הדדית

ז. אופן פעולת הקרן לעזרה הדדית (המשך)

ז.6. גובה הסיוע

בהתאם לתקנון, **גובה הסיוע לכל בקשה** יהיה עד לתקרה של 20% מיתרת המזומנים של הקרן. במקרים חריגים, ובמידה ומצבה של הקרן יאפשר זאת, גובה הסיוע לחבר בודד יוכל להגיע עד לסכום השווה ל-33% מיתרת המזומנים של הקרן, ובלבד שיתמכו בכך כל חברי ההנהלה.

ממצאים והערות:

- לדברי יו"ר הקרן, תיק ההשקעות של הקרן הינו נזיל, וניתן למכור את נירות הערך בכל עת ולהפכם למזומן, ולכן 'יתרת מזומנים של הקרן', אינה רלוונטית.
- בפועל, מקובל לתת הלוואה של עד 5 שנים בסכום של לערך עד 50,000 ₪, כאשר יש מקרים בהם ניתן סכום גבוה יותר (לדוגמא: הקרן אישרה לחברה בקרן במהלך 08/23 הלוואה בסך של 100 אש"ח).

לדעתנו ניסוח הסעיף כפי שמופיע בתקנון הינו בעייתי ונתון לפרשנות.

מומלץ לקבוע גובה סיוע מקסימלי למתן הלוואה לחבר בקרן כאשר כל סטיה ממנו תצריך אישור חריג.

ז.7. ריבית והצמדה

- ההחזר לקרן על ידי הלווה הינו נומינאלי.
- לא קיימת בתקנון התייחסות לגביית הצמדה וריבית להלוואה שניתנה.
- יש לציין כי הלוואה ללא הצמדה שוחקת את הקרן ובמיוחד בתקופה של עליית מדד המחירים לצרכן.

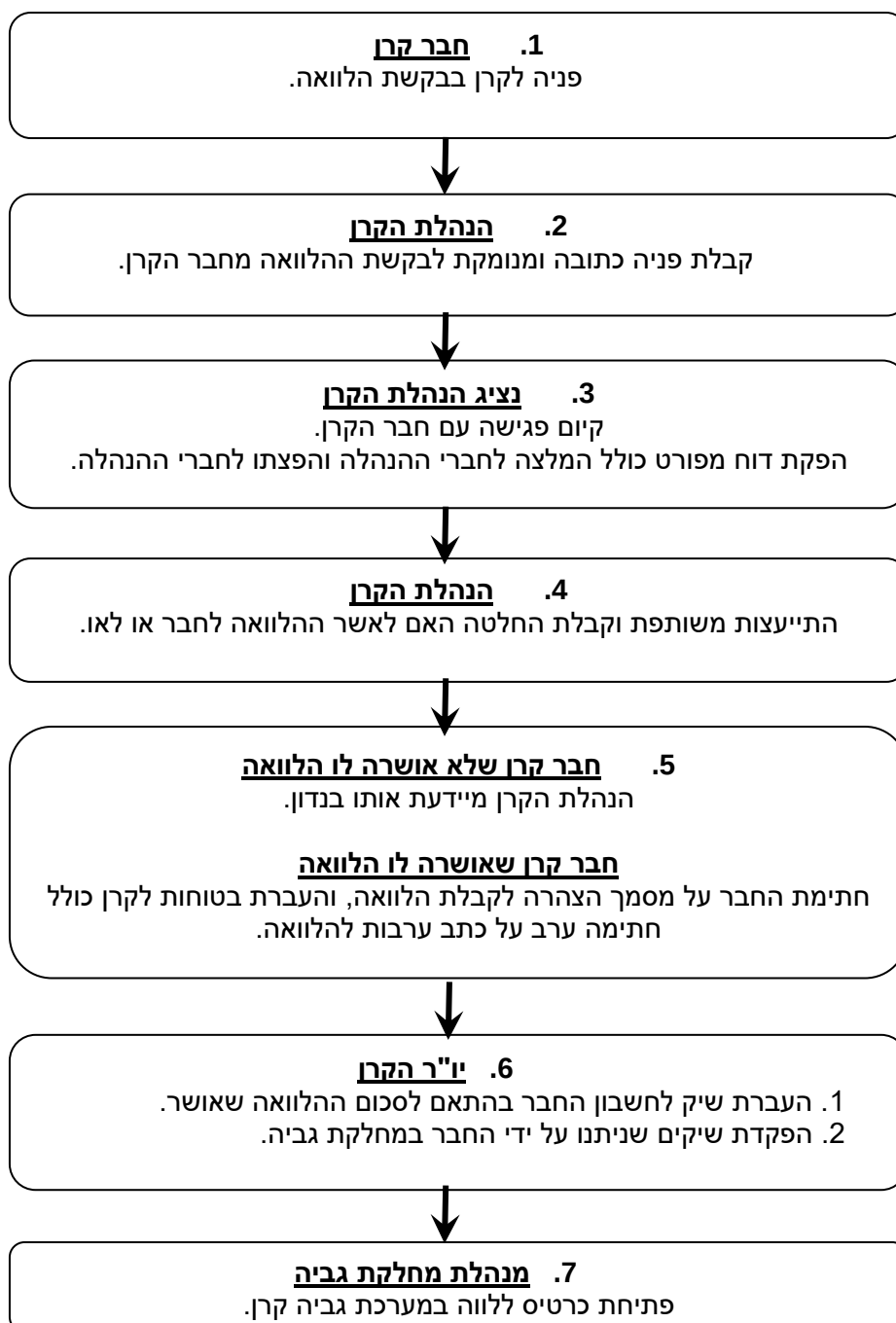
מועצה מקומית כפר ורדים - שנה 2023

דוח הביקורת הפנימית בנושא הקן לעזרה הדדית

ח. תהליך הפניה לקרן והטיפול בבקשה

ח.1. פניה לקרן והטיפול בבקשה

- **בהתאם לתקנון**, בקשה מהקרן תוגש בכתב ותכלול פירוט הסיוע המבוקש, הנמקות ואסמכתאות כפי שתדרוש הנהלת הקרן. הנהלת הקרן תיוועץ עם מנהלת מח' הרווחה.
- הנהלת הקרן רשאית לבדוק את הצהרת המבקש ומקורות המימון לטיפול הנדרש. במקרה של אי התאמה הקרן רשאית לקבלת הבהרות מהמבקש ולדון בבקשה מחדש. הנהלת הקרן זכאית לדרוש כל מסמך מהמבקש, לרבות תצהיר לתמיכה בבקשה. **להלן תרשים הזרימה לתהליך:**

מועצה מקומית כפר ורדים - שנה 2023

דוח הביקורת הפנימית בנושא הקרן לעזרה הדדית

ח. תהליך הפניה לקרן והטיפול בבקשה (המשך)

ח.1. פניה לקרן והטיפול בבקשה (המשך)

הערות והמלצות הביקורת לתרשים

(1-2) פנית החבר להנהלת הקרן לבקשת הלוואה

- הפנייה לקרן מבוצעת בכתב שלא באמצעות טופס מובנה, אליו מצורפים **מסמכים תומכים בבקשה**: טפסים רפואיים, פרטי הכנסה, אישורים מגופים אחרים כגון ביטוח לאומי, פירוט דפי עו"ש, פירוט הוצאות אשראי, הוכחה לקיום נכסים קיימים וכדומה (להלן: **'מסמכים תומכים בבקשה'**).
- הפונה לא מתבקש להעביר לקרן כתב ויתור על סודיות בכדי לאפשר לקרן לקבל מידע מצדדים שלישיים במידת הצורך.

המלצות הביקורת:

1. **לשקול לנסח טופס פניה ראשוני סטנדרטי למבקשי הלוואה מהקרן אשר יכיל את מירב פרטי מגיש הבקשה לצורך מיון ראשוני, אליו יצורפו מסמכים תומכים בבקשה.**
2. **להחתים את הפונה על כתב ויתור על סודיות, בכדי שהקרן תוכל לקבל במידת הצורך מידע מצדדים שלישיים, במידה ונדרש.**
3. **לאפשר למבקשי הלוואה להגיש טופס פניה כולל מסמכים תומכים באינטרנט.**

תגובת יו"ר הקרן:

ניתן לשקול בעתיד הגשת בקשה להלוואה באינטרנט.

(3) קיום פגישה, והפקת דוח (חוות דעת)

- נציג הנהלת הקרן נפגש עם מבקש ההלוואה בביתו ומפיק דוח אשר מפרט את תמצית המקרה, התחייבויות הפונה, מקורות הכנסה שלו, ניתוח כושר החזר ההלוואה ועוד, כאשר בסוף הדוח מצורפת המלצה האם לאשר ההלוואה או לאו.
- עיון ב- 4 חוות דעת למתן הלוואה שניתנו ע"י נציגי הנהלת הקרן, אשר הופצו לחברי ההנהלה, והיוו בסיס לאישור הלוואה על ידי הקרן לשנים 2018-2023 העלה, כי הבדיקה אשר מבוצעת ע"י נציגי הקרן הינה מקיפה. **יחד עם זאת חוות הדעת אינן אחידות ברמת פירוט והיקף ניתוח מצבו הכלכלי של המבקש כולל כושר החזר ההלוואה על ידו.**
- דווח לנו ע"י יו"ר הקרן, כי מסמכים תומכים בבקשה מוצגים בפני נציג הקרן בשלב בו נערכת הפגישה הפרונטאלית בין נציג הקרן לפונה.

מועצה מקומית כפר ורדים - שנה 2023

דוח הביקורת הפנימית בנושא הקן לעזרה הדדית

ח. תהליך הפניה לקרן והטיפול בבקשה (המשך)

ח.1. פניה לקרן והטיפול בבקשה (המשך)

(3) קיום פגישה, והפקת דוח (חוות דעת) (המשך)

- ביקשנו מיו"ר הקרן להמציא לנו מסמכים ותומכים להלוואות הבאות:

שם	סכום הלוואה (בש"ח)	שנת קבלת ההלוואה
א.א.	50,000	2022
ג.פ.	40,000	2022
נ.ש.	75,000	2022

- הומצאו לנו צילום תעודות זהות של מקבלי ההלוואות ושל הערבים להלוואה
ללא מסמכים ותומכים נוספים.

המלצת הביקורת:

לשם שקיפות ההליך ווידוא, כי ההחלטות אשר התקבלו בהנהלת הקרן נתמכו
בחומר כתוב יש לצרף לחוות הדעת העתקי המסמכים התומכים בבקשה.

(4) התייעצות משותפת וקבלת החלטה נציגי הקרן

- לאחר הפצת חוות דעת הנציג לשאר חברי ההנהלה מתקבלת על ידם החלטה
האם לאשר בקשת ההלוואה או לאו, ההחלטה מתקבלת בהתכתבות בדוא"ל.

- מעיון בהתכתבות בדוא"ל של חברי הנהלת הקרן לגבי אישור הלוואה לפונה
ר.מ. מועלות על ידי החברים סוגיות מהותיות כגון: האם למשפחה מקורות
הכנסה/חסכוניות נוספים לאלה שהוצגו בדוח? האם התקבל אצלם סיוע
בהתנהלות כלכלית נכונה? האם מיצו את כל האפשרויות העומדות לרשותם?
האם הוצע להם לפרוס את המשכנתא ועוד.

מנהלת מחלקת הרווחה שהינה חברת הנהלת הקרן ענתה בקצרה לשאלות
שהועלו, 4 חברים מתוך 5 חברי ועד הנהלה קרן אישרו את מתן ההלוואה.

- הדיון שהתנהל בדוא"ל, הסתייגויות שעלו, נושאים לבירור, תגובות חברים,
הצבעת החברים לאישור ההלוואה אינם מתועדים בפרוטוקול מסודר כפי
שמורה התקנון.

המלצות הביקורת:

1. התכתבות בדוא"ל הינה מוגבלת במהותה. מומלץ לקיים ישיבה פרונטאלית
או בזום של חברי הנהלת הקרן.
2. יש לערוך פרוטוקול מסודר להחלטות שהתקבלו, ולהחתיים את כל חברי
הנהלת הקרן, כפי שמורה התקנון, וזאת לשמירת הסדר הטוב, שקיפות
ההליך, ומניעת אי הבנות.

מועצה מקומית כפר ורדים - שנה 2023

דוח הביקורת הפנימית בנושא הקרן לעזרה הדדית

ח. תהליך הפניה לקרן והטיפול בבקשה (המשך)

ח.1. פניה לקרן והטיפול בבקשה (המשך)

(4) התייעצות משותפת וקבלת החלטה נציגי הקרן (המשך)

הלימת מתן הלוואה למטרות הקרן

בחינת הלימת הלוואות שניתנו לחברים למטרות הקרן, העלתה כי בשתי הלוואות שאושרו המטרות שצוינו בחוות דעת נציג הקרן הינן: 'סגירת חוב ארנונה, תשלום למכללה, סגירת מינוס בבנק' ל-ו.ק. (הלוואה על סך של 45,000 ₪, 4.1.19), 'רכישת רכב' ל-א.ע. (הלוואה על סך 30,000 ₪, 29.6.22).

לכאורה מטרות שאינן תואמות למטרות המוגדרות של הקרן (ראה סעיף ב.1.). קיבלנו הסבר מניח את הדעת מיו"ר הקרן לגבי הלימת מטרות ההלוואות שניתנו לצורך מימון מצוקה כלכלי זמנית של הפונים איליה נקלעו החברים. אין הערות

דחיית הבקשה לקבלת הלוואה

- דווח לנו על ידי יו"ר הקרן כי היו מקרים בהן בקשות תושבים להלוואות מהקרן סורבו, כגון במקרים בהם בדיקתם העלתה כי מטרת ההלוואה מהקרן לכסות הלוואות אחרות.

- לא קיים בתקנון זכות ערעור על החלטות הנהלת הקרן.

מומלץ לתת את הדעת לזכות הערעור לחבר שבקשתו נדחתה: האם החלטת הנהלת הקרן הינה סופית או שניתן לערער בפני גוף אחר.

(5) חתימת מקבל ההלוואה על מסמך הצהרה והסדרת בטוחות לקרן

(א) מסמך הצהרה

הסכם בין הלווה לקרן הינו מסמך בעל תוקף משפטי אשר אמור להסדיר את יחסי הצדדים בקשר עם ההלוואה ופירעונה. ההסכם אמור להגן על הקרן במקרה של מחלוקות או אי קיום תנאי החוזה על ידי הלווה.

ממצאים והערות:

- הקרן לעזרה הדדית מחתימה את הלווים על 'מסמך הצהרה' בן עמוד אחד בגין קבלת הלוואת סיוע. ההצהרה חתומה ע"י נציג הנהלת הקרן שהינו עד לחתימה ועל ידי הלווה.

- עיון במסמך הצהרה מעלה, כי לא נרשם בו באילו מקרים תהא הקרן רשאית להעמיד את ההלוואה לפירעון מיד, אילו מסמכים מהווים ראיה ביחס לסכומים המגיעים לקרן מהלווה (ספרי הנה"ח קרן), מקום השיפוט לצורך הסכם זה ועוד.

המלצות הביקורת:

1. להעביר ההצהרה לבדיקת היועץ המשפטי של עמותת חווייה לחוות דעת, בכדי לוודא כי בית המשפט יוכל להישען עליה במידה והלווה לא יקיים התחייבויותיו לקרן.
2. על מורשה חתימה נוסף מטעם הקרן לחתום על ההסכם בין הצדדים, בהתאם לפרוטוקול מורשי החתימה של הקרן.

מועצה מקומית כפר ורדים - שנה 2023

דוח הביקורת הפנימית בנושא הקן לעזרה הדדית

ח. תהליך הפניה לקרן והטיפול בבקשה (המשך)

ח.1. פניה לקרן והטיפול בבקשה (המשך)

(5) חתימת מקבל ההלוואה על מסמך הצהרה והסדרת בטוחות לקרן (המשך)

(ב) בטוחות לווה

- מתן הלוואות כרוך בסיכון לאי פירעון, ולכן מתפקידה של הנהלת הקרן לקבל מהלווה בטוחות חזקות לצמצום הסיכון.
- יש לציין כי לחלק מהלווים ניתנו הלוואות בסכומים גבוהים ע"י הקרן : כגון : 100,000 ₪ (ללווה ר.מ. , שנת 2023), 75,000 ₪ (ללווי נ.ש. , שנת 2022).
- הבטוחות אותן מעביר הלווה לקרן הינן :
 - שיקים אישיים של הלווה
 - כתב ערבות חתום על ידי ערב אחד.
- לטעמנו, הביטחונות שנדרשים מהלווה אינם חזקים דיים, במידה והלווה במצוקה כלכלית יש סיכון כי השיקים האישיים שהעביר לקרן לא יכובדו על ידי הבנק, כמו כן לדעת הביקורת אין די בערב אחד להלוואה.

המלצות הביקורת:

1. לקיים דיון בהנהלת הקרן בהשתתפות גזבר עמותת חווייה לגבי בטוחות נדרשות מהלווה.
2. במידה ואושרו סכומי הלוואה גבוהים, יש לשקול קבלת בטוחות נוספות לאלו הקיימות כגון רישום הערת אזהרה על הנכס של הלווה בטאבו.

(ג) שיקים אישיים

- הלווה אמור להפקיד מדי תחילת שנה במחלקת הגביה במועצה 12 שיקים אישיים + 1 שיק על יתרת ההלוואה.
- השיקים מופקדים בכספת של מחלקת גביה מועצה, ומעודכנים בכרטיס הנה"ח של הלווה.
- בתום השנה ומדי תחילת שנה, מחלקת הגביה מחזירה ללווה השיקים שניתנו בגין השנה שחלפה, והוא אמור להעביר למחלקת הגביה סדרה חדשה של שיקים לשנה הבאה + 1 שיק על יתרת ההלוואה, וכך עד תום תשלום ההלוואה.

מועצה מקומית כפר ורדים - שנה 2023

דוח הביקורת הפנימית בנושא הקן לעזרה הדדית

ח. תהליך הפניה לקרן והטיפול בבקשה (המשך)

ח.1. פניה לקרן והטיפול בבקשה (המשך)

(5) חתימת מקבל ההלוואה על מסמך הצהרה והסדרת בטוחות לקרן (המשך)

(ג) שיקים אישיים (המשך)

- בדיקתנו מול מנהלת מחלקת גבייה נכון לסוף 03/23 העלתה, כי קיימים לוויים בעלי הלוואות פעילות, להם לא קיימים שיקים אישיים תקפים כנדרש לדוגמא:

שם הלווה	סכום הלוואה (בש"ח)	יתרת הלוואה לתשלום (בש"ח)
ג.פ.	40,000	33,174
ח.מ.	98,000	69,500
א.י.	61,870	21,020
ל.ט.	49,700	30,830
בר.	60,000	39,175

- על הנהלת הקרן לוודא קבלת שיקים תקפים מהלוויים מדי תחילת שנה.

(ד) ערבים להלוואה

- הערב להלוואה מעביר לנציג הקרן 3 תלושי משכורת אחרונים או אישור ר"ח על גובה הכנסה במידה והוא עצמאי, וחותרם על כתב ערבות.
- בדיקתנו העלתה כי קיימות הלוואות ללא ערב להלוואה כגון: ללוויים ח.נ.פ. (הלוואה על סך 29,612 ₪), מ.ע.פ. (הלוואה על סך 20,000 ₪). יש לציין כי בשתי ההלוואות הלוויים הפסיקו לפרוע חובם לקרן ונותר חוב בכרטיסם ראה פרק ט'.

תגובת יו"ר הקרן:

אי החתמת ערב - כאשר הייתה ההערכה כי מבקש ההלוואה יוכל לפרוע אותה לא נדרש המבקש להביא ערבים, לעיתים הערכה זו התגלתה כמוטעית. נראה כי אנו אמורים לשנות את הנוהל ולבקש מכל פונה כתב ערבות.

בירור עם יו"ר הקרן העלה כי בדרך כלל לא נדרש מלוויים להם אושרה הלוואה שנייה מהקרן חתימת ערב נוסף להלוואה השנייה.

תגובת יו"ר הקרן:

מכיוון שהלוואה שניה ניתנה לאחר או לקראת סוף פירעון ההלוואה הראשונה, הניסיון מול הערב היה חיובי והתקבלה התחושה כי גם ההלוואה השנייה תפרע. נראה כי אמורים לשנות הנוהל ולבקש מכל מבקש כתב ערבות.

המלצות הביקורת:

1. על הנהלת הקרן לוודא קיום ערבים לכל הלוואה שאושרה.
2. מומלץ כי גזבר עמותת חוויה יבצע בקרה תקופתית למצב הביטחונות להלוואות הפעילות.

מועצה מקומית כפר ורדים - שנה 2023
דוח הביקורת הפנימית בנושא הקרן לעזרה הדדית

ח. תהליך הפניה לקרן והטיפול בבקשה (המשך)

ח.1. פניה לקרן והטיפול בבקשה (המשך)

(6-7) העברת תשלום ללווה ובטוחות למנהלת גביה

- יו"ר הקרן מחתים מורשה חתימה נוסף ומעביר שיק בגובה ההלוואה שאושרה לחבר.
- מנהלת הגביה פותחת כרטיס הלוואה ללווה במערכת הגביה.

מועצה מקומית כפר ורדים - שנה 2023

דוח הביקורת הפנימית בנושא הקצן לעזרה הדדית

ט. גביית חובות

- על פי דיווח תום רבעון ראשון 2023 להנהלת הקרן ועל פי נתוני מאזן קרן לתקופה, מאז הקמת הקרן ועד תום רבעון ראשון 2023 ניתנו הלוואות בסך של 2,398,732 ₪ ל-80 משפחות, מסכום זה נפרעו עד תום הרבעון הראשון 1,589,793 ₪, הווה אומר כ-66%.
- יתרת ההלוואות שטרם הסתיים מועד פירעונן עומד על סך של 808,939 ₪ והיא מיוחסת ל-24 משפחות.

ממצאים והערות:

- ס"ך של 302,972 ₪ שהינם 37% מסך סכום ההלוואות שטרם הסתיים מועד פירעונן, משויכים ללויים אשר הפסיקו לשלם הלוואתם לקרן והותירו חובות, נכון לתאריך 31.3.23 ולהלן הפירוט:

מספר סידורי	שם הלווה	מועד הפסקת תשלום (שנה)*	יתרת ההלוואה לתשלום (בש"ח)
1	ה.ל.	2017	16,475
2	א.ק.	?	36,660
3	פ.ע.	2018	11,000
4	ו.י.	?	55,372
5	פ.ח.	2017	25,500
6	מ.ק.	?	47,075
7	ל.ט.	2022	30,830
8	ר.ד.	2021	45,860
9	ב.ש.	?	33,000
10	ג.י.	חוב ישן	500
11	כ.א.	חוב ישן	700
	סה"כ		302,972

(*) מועד הפסקת תשלום לווה-אין בידנו הנתונים.

הערות הביקורת:

- טיפול בחייבים מצריך מעקב שוטף אחר היווצרות חובות, נהלי עבודה מסודרים למעקב אחר היווצרות החוב, ונקיטת פעולות לגביית החובות.
- לא קיים לקרן נוהל מסודר לטיפול בגביית חובות, המפרט באחריותו של מי ותוך כמה זמן יש לטפל בכך (משלוח התראה, הסדרים מול החייב, פניה לערב, העברה ליועץ המשפטי, פתיחת תיק הוצל"פ, דיווח תקופתי וכו').
- לדברי יו"ר הקרן, למעט פניה לחייבים ולערבים להלוואה, לא ננקטים הליכים משפטיים כלשהם כנגד חייבים כולל הפעלת שטר הערבות.

מועצה מקומית כפר ורדים - שנה 2023

דוח הביקורת הפנימית בנושא הקרן לעזרה הדדית

ט. גביית חובות (המשך)

- לא מתבצע מעקב בפורום כלשהו אחר טיפול בלוויים שאינם עומדים בהתחייבויותיהם: הפקת 'דוח גיול חובות' (דוח חשבונאי שמטרתו לרכז את חובות הלווה בהתאם לוותק וגובה החוב), דיווח להנהלת הקרן ולגזבר העמותה מדי תקופה כולל צעדים הננקטים לגביית החוב.

תגובת מנהלת מחלקת הגבייה

לא בוצע 'טיוב' למערכת גבייה של 'הקרן לעזרה הדדית', ולכן לא ניתן להפיק דוח גיול חובות אלא דוחות בסיסיים בלבד כדוגמת הדוח שמופק נכון להיום (דוח 'מאזן לפי סוגי חיוב').

יש לציין כי ככל שחוב מתיישן כך הולכים וקטנים הסיכויים לגבות אותו, ולכן קיימת חשיבות לקבל נתונים לגבי וותק היווצרותו, ולטפל בגביית חוב מייד עם היווצרותו.

המלצות הביקורת:

1. מומלץ לכתוב 'נוהל טיפול בגביית חובות' הכולל בקרה תקופתית ולאשרו בהנהלת הקרן ובהנהלת העמותה.
2. מומלץ לטייב את הדוחות אותם ניתן להפיק מערכת הגבייה של הקרן, כך שניתן יהיה להציג בפני ההנהלות את מירב הנתונים לגבי היווצרות החובות.

תגובת יו"ר קרן לעזרה הדדית לדו"ח (8.11.23):

ההצעות אותן מעלה הדו"ח לשינוי הפעילות/התקנון ועוד הינן מאד ענייניות, ובטוח אני כי יישום הצעות הביקורת יהפכו את הקרן לגוף שפועל ביעילות רבה ובהגינות רבה יותר.

תגובת גזבר המועצה, מר ספי בארי (ז"ל) לדו"ח (22.11.23):

רואה בדוח הביקורת כלי עבודה שאני, יחד עם הנהלת הקרן, עם הנהלת המועצה ובעזרת הייעוץ המשפטי שלנו, יכולים וצריכים, להחל בעדכון אופני הפעולה של הקרן, בכיוונים המועלים בדו"ח.

מאחר ואנו בתקופת חירום, וטרם בחירות למועצה ולראשות המועצה, יש בדוח כמה חלקים שהטיפול בהם יהיה אפשרי רק לאחר סיום הבחירות לרשות המקומית.